

EVROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA
TREĆE ODELJENJE

Predmet BUNČIČ protiv SLOVENIJE

(Predstavka br. 42852/02)

PRESUDA

STRAZBUR
24. januar 2008.¹

¹ Presuda je konačna od 24. 4. 2008, *prim. ur.*

U predmetu Buncič protiv Slovenije (*Buncič v. Slovenia*),

Evropski sud za ljudska prava (Treće odeljenje), zasedajući u veću u sastavu:

g-din Korneliju Birsan (Corneliju Birsan), Predsednik,

g-din Boštjan M. Zupančič (Boštjan M. Zupančič),

g-đa Elizabet Fura Sandstrom (Elisabet Fura-Sandström),

g-din Egbert Mijer (Egbert Myjer),

g-din David Tor Bjorgvinson (David Thór Björgvinsson),

g-đa Ineta Zimele (Ineta Ziemele), sudije, i

g-din Stenli Naismit (Stanley Naismith), Zamenik sekretara odeljenja,

Posle većanja na zatvorenoj sednici održanoj 17. januara 2008,

Izriče sledeću presudu, koja je usvojena na taj dan:

POSTUPAK

1. Predmet je formiran na osnovu predstavke (br. 42852/02) protiv Republike Slovenije koju je na osnovu čl. 34 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu "Konvencija") podnela slovenačka državljanka, g-đa Marija Buncič ("Podnositeljka predstavke"), 28. novembra 2002.
2. Slovenačku Vladu ("Vlada") zastupao je njen agent, g-din Mr L. Bembič, Državni pravobranilac.
3. Podnositeljka predstavke je navela, između ostalog, da je dužina trajanja postupka pred domaćim sudovima bila preterana i da predstavlja povredu čl. 6, st. 1, Konvencije. U suštini, ona se žalila i na nedostatak efikasnog pravnog leka u odnosu na predugo trajanje postupka (čl. 13 Konvencije).
4. Dana 28. septembra 2006. Sud je odlučio da dostavi pritužbe na dužinu trajanja postupka i na nedostatak pravnih lekova u tom pogledu Vladi. Primenjujući čl. 29, st. 3 Konvencije, odlučio je da istovremeno razmotri osnovanost predstavke i njenu dopuštenost.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

5. Podnositeljka predstavke rođena je 1949. i živi u Portorožu.

6. Podnositeljka predstavke je povređena 1984. u saobraćajnoj nesreći koju je prouzrokovao zaposleni u kompaniji TOP Portorož, koja je kasnije preimenovana u Kompanija za čišćenje odeće Lucija ("Lucija"). Posle nesreće podnositeljka predstavke je navodno mentalno obolela.
7. Dana 15. aprila 1988. podnositeljka predstavke pokrenula je građanski postupak protiv Lucije pred Osnovnim sudom u Kopru (Temeljno sodišče v Kopru) tražeći odštetu za pretrpljene povrede.
8. Dana 28. juna 1994. Konvencija je stupila na snagu u odnosu na Sloveniju. Do tada, sud je zakazao četiri ročišta. Bar dva od njih su odložena zbog podnositeljke predstavke.
9. Potom je ročište koje je održano 7. jula 1994. odloženo za 15. juli 1994. jer su strane u postupku pokušale da postignu vansudsko poravnanje. Pošto poravnanje nije postignuto, sud je održao ročište 15. jula 1994. i imenovao medicinskog veštaka koji treba da odredi u kojoj meri je bolest podnositeljke predstavke rezultat povreda koje je doživela u nesreći.
10. Dana 24. oktobra 1994. veštak je obavestio sud da je podnositeljka predstavke odbila ispitivanje.
11. Ročište zakazano za 25. novembar 1994. je otkazano na zahtev podnositeljke predstavke.
12. Posle reforme pravosudnog sistema u Sloveniji, preimenovani Okružni sud u Kopru (*Okrožno sodišče v Kopru*) održao je ročište 25. septembra 1995. Kako se vidi iz zapisnika, ročište je odloženo zbog toga što je muž podnositeljke predstavke neprestano ometao postupak.
13. Podnositeljka predstavke je 27. septembra 1995. zahtevala izuzeće sudije. Predsednik Okružnog suda u Kopru odbacio je zahtev 28. novembra 1995. kao očigledno neosnovan.
14. Ročište koje je zakazano za 22. decembar 1995. odloženo je za 22. januar 1996. na zahtev podnositeljke predstavke.
15. Dana 10. januara 1996. podnositeljka predstavke je podnela predstavku Vrhovnom sudu (*Vrhovno sodišče*) žaleći se da je Okružni sud u Kopru postupak vodio nezakonito. Okružni sud u Kopru je 15. januara 1996. savetovao podnositeljki predstavke da imenuje advokata koji će je zastupati umesto njenog muža. Posle toga, 18. januara 1996, muž podnositeljke predstavke obavestio je sud da podnositeljka predstavke neće prisustvovati narednim ročištima dok njenu predstavku ne bude razmatrao Vrhovni sud. Tretirajući predstavku kao zahtev za povlačenje sudije,

Vrhovni sud je 15. aprila 1996. predstavku poslao Okružnom sudu u Kopru. Predsednik tog suda je 17. juna 1996. odbacio zahtev kao očigledno neosnovan.

16. U međuvremenu, 22. januara 1996, Okružni sud u Kopru je održao ročište. Pošto se nijedna od strana u postupku nije pojavila na ročištu, sud je odredio mirovanje postupka. Sud je nekoliko puta pokušavao redovnom poštom da uruči odluku podnositeljki predstavke, a ona je vraćana s oznakom "odsutna", i preko sudskog pozivara. Odluka je najzad uručena podnositeljki predstavke 10. aprila 1997.

17. Sud je 10. juna 1997. usvojio zahtev podnositeljke predstavke da se nastavi s postupkom. Lucija je uložila žalbu, čija kopija je posle bar dva neuspela pokušaja uručena podnositeljki predstavke 25. avgusta 1997. Viši sud u Kopru (*Višje sodišče v Kopru*) je 23. decembra 1997. odbio žalbu. Odluka je uručena podnositeljki predstavke 29. januara 1998.

18. Dana 9. februara 1998. sud je održao ročište i odlučio da imenuje novog medicinskog veštaka.

19. Dana 14. februara i 26. februara 1998. podnositeljka predstavke podnela je dva preliminarne podneske u pisanoj formi.

20. Dana 16. juna 1998. veštak je podneo svoj izveštaj.

21. Dana 28. jula 1998. sud je objavio odluku o honorarima veštaka. Posle žalbe podnositeljke predstavke, Viši sud u Kopru je ukinuo odluku i 21. juna 1999. Okružni sud u Kopru je doneo novu odluku.

22. Dana 28. septembra 1999. podnositeljka predstavke, koju je prvi put zastupao advokat, podnela je preliminarni podnesak u pisanoj formi kojim je modifikovala i proširila svoj zahtev.

23. Ročišta koja su zakazana za 19. oktobar 1999. i 18. oktobar 2000. su otkazana, ono prvo zbog zato što je sudija u predmetu izabran u Viši sud, a ovo potomje na zahtev podnositeljke predstavke.

24. U međuvremenu, 28. oktobra 1999, sud je dobio informaciju o situaciji podnositeljke predstavke od Zavoda za penziona i invalidsko osiguranje Slovenije (*Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije*).

25. Ročište koje je održano 8. decembra 2000. je odloženo za 17. januar 2001. zbog predloga podnositeljke predstavke da se postigne vansudsko poravnanje u ovom predmetu. Očigledno poravnanje nije dogovoreno.

26. Dana 3. januara 2001. podnositeljka predstavke je zahtevala da njen muž bude pozvan da prisustvuje ročištu.

27. Dana 8. januara 2001. podnositeljka predstavke je podnela preliminarni podnesak u pisanoj formi.
28. Dana 17. januara 2001. održano je ročište.
29. Dana 29. januara 2001. podnositeljka predstavke obavestila je sud da je otkazala punomoćje svom advokatu. Osim toga, ona je zahtevala izuzeće sudije. Predsednik Okružnog suda u Kopru je 1. februara 2001. odbacio zahtev kao neosnovan.
30. Od pet ročišta koja su zakazana između 16. marta 2001. i 16. novembra 2001. dva su otkazana na zahtev podnositeljke predstavke, a dva zbog što obaveštenje kojom su podnositeljka predstavke ili njen muž pozvani na ročište nije mogao da im bude uručen.
31. Dana 13. decembra 2001. sud je održao ročište, ali se nijedna od strana u postupku nije pojavila, iako su bile pozvane. Usled toga, sud je odlučio da postupak miruje.
32. Dana 18. decembra 2001. Lucija je uložila žalbu, tvrdeći da postupak treba da bude okončan. Primerak žalbe je uručen podnositeljki predstavke 24. januara 2002.
33. Dana 3. septembra 2003. Viši sud u Kopru je ukinuo prvostepenu odluku i vratio je predmet na ponovno suđenje.
34. Dana 18. septembra 2003. Okružni sud u Kopru je doneo novu odluku kojom je okončao postupak (*ustavitev postopka* – videti stavove 37 i 38 dole). Presuda je postala pravosnažna 7. novembra 2003.

II. RELEVANTNO DOMAĆE PRAVO

1. *Zakon o zaštiti prava na suđenje bez nepotrebnog odlaganja*

35. *Zakon o zaštiti prava na suđenje bez nepotrebnog odlaganja (Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja, Službeni glasnik, br. 49/2006)* je sproveden od 1. januara 2007. Prema njegovim članovima 1 i 2, pravo na suđenje u razumnom roku se garantuje stranama u sudskom postupku, učesniku u skladu sa Zakonom koji reguliše vanparnični postupak i oštećena strana u krivičnom postupku.
36. Član 25 određuje sledeća prelazna pravila u odnosu na predstavke koje se već nalaze pred Sudom:

Član 25 – Pravično zadovoljenje za štetu pricinjenu pre primene ovog Zakona

“(1) U predmetima u kojima je kršenje prava na suđenje bez nepotrebnog odlaganja već prestalo, a strana u postupku je već podnela zahtev za pravičnim zadovoljenjem međunarodnom sudu pre datuma primene ovog Zakona, Državno pravobranilaštvo će

strani u postupku ponuditi poravnanje u pogledu iznosa za pravično zadovoljenje u roku od četiri meseca nakon datuma prijema predmeta koji je međunarodni sud prosledio za postupak poravnanja. Strana u postupku podneće predlog poravnanja Državnom pravobranilaštvu u roku od dva meseca posle datuma prijema predloga Državnog pravobranilaštva. Državno pravobranilaštvo će odlučiti o ovom predlogu u najkraćem roku, a najkasnije u roku od četiri meseca. ...

(2) Ako predlog za poravnanje naveden u stavu 1 ovog člana ne bude prihvaćen ili Državno pravobranilaštvo i strana u postupku ne postignu dogovor u roku od četiri meseca od datuma kada je strana u postupku podnela svoj predlog, strana u postupku može pokrenuti postupak pred nadležnim sudom prema ovom Zakonu. Strana u postupku može pokrenuti postupak u roku od šest meseci nakon prijema odgovora Državnog pravobranilaštva da njen predlog naveden u prethodnom stavu nije prihvaćen, ili nakon isteka perioda definisanog u prethodnom stavu u kome Državno pravobranilaštvo treba da odluči da nastavi s postupkom za poravnanje. Bez obzira na vrstu ili iznos zahteva, odredbe Zakona o građanskom postupku koje se odnose na zahteve male vrednosti biće primenjene u postupku pred sudom.”

2. Zakon o građanskom postupku

37. Prema čl. 216 Zakona o građanskom postupku (*Zakon o pravdnem postupku*, Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije br. 4-37/77), sud treba da odluči o mirovanju postupka ako se, između ostalog, nijedna od strana u postupku ne pojavi na ročištu. Strana u postupku može tražiti od suda da nastavi postupak posle isteka tri meseca od dana kada je postupak stavljen u stanje mirovanja, ali ne kasnije od četiri meseca od tog dana (čl. 217). Štaviše, čl. 216 predviđa da će se, ako su u okviru istog postupka ponovo ispunjeni uslovi za mirovanje postupka, pretpostaviti da je tužilac povukao svoj zahtev.

38. Iste odredbe mogu biti nađene u čl. 209 i čl. 210 novog Zakona o građanskom postupku (*Zakon o pravdnem postupku*, Službeni list Republike Slovenije br. 83/2001) koji je zamenio stari Zakon 14. jula 1999.

ZAKON

I. NAVODNA KRŠENJA čl. 6, st. 1 (U POGLEDU DUŽINE TRAJANJA POSTUPKA) I čl. 13 KONVENCIJE

39. Podnositeljka predstavke se žalila na preteranu dužinu trajanja postupka. Ona se oslanjala na čl. 6, st. 1, Konvencije, koji glasi:

“Svako, prilikom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama, ili u slučaju bilo kakvih krivičnih tužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu... raspravu u razumnom roku pred... sudom ...”

40. U suštini, podnositeljka predstavke je takođe uložila prigovor da pravni lekovi koji su u Sloveniji dostupni u slučaju preterano dugih pravnih postupaka nisu delotvorni.

Čl. 13 Konvencije glasi:

“Svako kome su povređena prava i slobode predviđeni u ovoj Konvenciji ima pravo na delotvorni pravni lek pred nacionalnim vlastima, bez obzira jesu li povredu izvršila lica koja su postupala u službenom svojstvu.”

A. Dopuštenost

41. Vlada je tvrdila da nisu iscrpljeni domaći pravni lekovi, naročito nakon sprovođenja Zakona o zaštiti prava na suđenje bez odlaganja (“Zakon iz 2006”) od 1. januara 2007.

42. Podnositeljka predstavke je osporila ovaj argument, tvrdeći da dostupni pravni lekovi nisu delotvorni.

43. Sud konstatuje da čl. 25 Zakona iz 2006. eksplicitno govori o postupku pred međunarodnim sudovima i predviđa određene pravne lekove u slučaju domaćih postupaka koji su završeni pre 1. januara 2007. Međutim, Sud je smatrao u presudi u predmetu *Grzinčič* da uslovi navedeni u ovom članu nisu ispunjeni u pogledu predstavki koje se odnose na primenu okončanih postupaka koji su dostavljeni slovenačkoj Vladi pre 1. januara 2007, kao što je i sadašnji predmet (videti *Grzinčič v. Slovenia*, br. 26867/02, stav 67, 3. maj 2007).

44. Stoga Sud konstatuje da je ovaj deo sadašnje predstavke sličan relevantnom delu presude u predmetu *Grzinčič* (citirano dole, stav 68), u kojoj je Sud odbacio prigovor Vlade da nisu iscrpljeni domaći pravni lekovi jer je smatrao da su pravni lekovi koje je Podnositeljka predstavke imala na svom raspolaganju bili nedelotvorni.

45. Sud smatra da Vlada nije pružila nikakve ubedljive argumente koji bi zahtevali od Suda da odstupi od svoje uspostavljene prakse.

46. Sud dalje konstatuje da ovaj deo predstavke nije očigledno neosnovan u smislu značenja čl. 35, st. 3, Konvencije. Niti je nedopuštena po bilo kom osnovu. Ona stoga mora biti proglašena dopuštenom.

B. Osnovanost

1. Član 6, stav 1

a) Period koji treba razmatrati

47. Period koji treba razmatrati počeo je 28. juna 1994, na dan kada je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Sloveniju. Međutim, da bi se ocenila opravdanost dužine trajanja o kome je reč, Sud će uzeti u obzir fazu u kojoj se postupak nalazio 28. juna

1994 (videti, među ostalim presudama, predmet *Humen v. Poland* [GC], br. 26614/95, stav 59, 15. oktobar 1999).

48. Relevantni period se završio 7. novembra 2003, na dan kada je odluka Okružnog suda u Koprju postala pravosnažna. Stoga je period trajao devet godina i četiri meseca. U okviru tog perioda, presude su donošene na dva nivoa nadležnosti a predmet je jednom vraćen na ponovno suđenje.

b) Primenjivi kriterijumi

49. Opravdanost dužine trajanja postupka mora biti ocenjena u svetlu okolnosti slučaja i u odnosu na sledeće kriterijume: složenost predmeta, ponašanje podnositeljke predstavke i nadležnih vlasti i o značaju postupka za podnositeljke predstavke (videti, među mnogim drugim presudama, *Frydlender v. France* [GC], br. 30979/96, stav 43, ECHR 2000-VII).

50. Vlada je tvrdila da je predmet veoma složen, naročito zbog procesnih komplikacija koje su rezultat ponašanja podnositeljke predstavke. Ona je dalje tvrdila da predmet postupka očigledno nije bio posebno važan podnositeljki predstavke.

51. Sud smatra da sam predmet po sebi ne predstavlja posebnu teškoću u pogledu činjenica ili prava i smatra da bi pitanje o kome je reč u postupku moglo, u načelu, da bude smatrano kao posebno važno za podnositeljke predstavke. Što se tiče postupaka podnositeljke predstavke na koje se poziva Vlada, Sud smatra da ovo pitanje treba da bude ocenjeno kao izdvojeno pitanje (videti stavove 54 do 59 dole).

52. U podnesku Vlade se kaže da su odlaganja uzrokovana brojnim zahtevima podnositeljke predstavke za odlaganjima, osporavanjem sudija i predlozima za poravnanje. Povrh svega, sud je u više navrata bezuspešno pokušavao da podnositeljki predstavke uruči svoje odluke, pozive i primerke podnesaka Lucije. To je uzrokovalo dugotrajna odlaganja a rezultat su bila pomeranja ročišta. Podnositeljka predstavke je takođe odbila jedno medicinsko ispitivanje i nije se pojavila na dva ročišta. Stoga je Vlada tvrdila da se dužina trajanja postupka može pripisati isključivo podnositeljki predstavke a svakako ne pravosudnim vlastima koje su pokazale savesnost u tretiranju njenog predmeta.

53. Podnositeljka predstavke je osporila ove argumente i naglasila da su pravosudne vlasti opstruirale postupak. Prvo, sud je namerno zakazivao ročišta u dane kada je zastupnik podnositeljke predstavke bio odsutan. Drugo, tokom tri godine sudske odluke i pozivi su slati na pogrešnu adresu iako je ispravna adresa uredno dostavljena sudu. Najzad, vlasti su se na nedelotvoran način bavile predmetom podnositeljke predstavke.

54. Sud ponovo potvrđuje da samo odlaganja koja se mogu pripisati državi mogu opravdati zaključak o nepridržavanju zahteva u pogledu "razumnog roka" (videti, predmet *Ciricosta and Viola v. Italy*, presuda od 4. decembra 1995, Serija A br. 337-A, stav 28).

55. U ovom predmetu, nadležni sud izgleda da je odgovaran za određeno odlaganje između 25. novembra 1994. i 25. septembra 1995 (između dva ročišta. Ali je prvo odloženo na zahtev podnositeljke predstavke), između 19. oktobra 1999. i 18. oktobra 2000 (zamena sudija) i između 18. decembra 2001. i 3. septembra 2003 (postupak po žalbi). Osim toga, sudovima je trebalo oko jedanaest meseci da odluče o žalbi podnositeljke predstavke u pogledu honorara za veštake i, nakon upućivanja na ponovno suđenje, da donesu novu presudu u tom pogledu (videti stav 21 gore).

56. S obzirom na to, Sud konstatuje da podnositeljka predstavke ima primarnu odgovornost za dužinu trajanja postupka u ovom predmetu. Tokom postupka ona i njen muž, koji je nastupao kao njen zastupnik, preduzeli su niz koraka koji su komplikovali postupak i pokazali, ako ne želju za opstrukcijom, onda bar stav da ne žele da sarađuju (videti *Ciricosta and Viola*, citirano gore).

57. Sud konstatuje s tim u vezi da su podnositeljka predstavke i njen muž bili u više navrata nedostupni na adresi koju su, kako se vidi iz dokumenata predmeta, dali sudovima. To je uzrokovalo značajno odlaganje postupka (videti stavove 16, 17 i 30 gore). Navodi podnositeljke predstavke da su vlasti namerno zakazivale ročišta u danima kada je zastupnik podnositeljke predstavke bio odsutan i da su sudske odluke i pozivi slati na pogrešnu adresu nisu potvrđeni nikakvim dokazima.

58. Sud dalje primećuje da je podnositeljka predstavke tri puta tražila izuzeće sudije, i da je to svaki put odbijeno kao neosnovano (stavovi 13, 15 i 29 gore). Bar devet ročišta je odloženo zbog podnositeljke predstavke i, povrh svega, dva puta je odlučeno da postupak miruje jer se podnositeljka predstavke, koja je bila tužilac u postupku, nije pojavila na ročištima (stavovi 16 i 31 gore). Najzad, kao rezultat odsutnosti podnositeljke predstavke sa ročišta, za koji nije dala nikakvo verodostojno objašnjenje, sud je okončao postupak na osnovu pretpostavke da je podnositeljka predstavke povukla svoj zahtev (stavovi 31, 37 i 38 gore).

59. Iako period od devet godina i četiri meseca za ovu vrstu građanskog postupka, na prvi pogled, izgleda nerazuman, postupci podnositeljke predstavke, koja nije pokazala savesnost koja se očekuje od tužioca, naveli su Sud da na osnovu svega ovoga zaključi da nije bilo kršenja čl. 6, st. 1, Konvencije u pogledu dužine trajanja postupka u ovom predmetu.

2. Član 13

60. Član 13 Konvencije garantuje “delotvoran lek pred nacionalnom vlašću” svakome ko tvrdi da su njegova prava i slobode prema Konvenciji prekršena (videti *Klass and Others v. Germany*, presuda od 6. septembra 1978, Serija A br. 28, s. 29, st. 64). Međutim, čl. 13 zahteva pravni lek u domaćem pravu u pogledu navodne sporne pritužbe u smislu Konvencije (videti *Boyle and Rice v. the United Kingdom*, presuda od 27. aprila 1988, Serija A br. 131, s. 23, stav 52). Dakle, odredba deluje tako da zahteva postojanje delotvornog pravnog leka koji će se baviti suštinom “sporne pritužbe” i pružiti zadovoljenje (videti *Kudła v. Poland* [GC], no. 30210/96, § 157, ECHR 2000-XI).

61. Sud dalje naglašava da postojanje stvarne povrede jedne druge odredbe Konvencije (“materijalna” odredba) nije preduslov za primenu čl. 13 (videti predmet *Klass and Others*, citiran gore, s. 29, st. 64). Činjenica da navodi podnositeljke predstavke na kraju nisu potvrđeni ne sprečava da njen zahtev bude smatran spornim u svrhu čl. 13 Konvencije (videti *Kaya v. Turkey*, presuda od 19. februara 1998, *Reports of Judgments and Decisions* 1998-I, s. 330-31, stav 107).

62. U ovom predmetu Sud je zaključio da je zahtev podnositeljke pritužbe prema čl. 6, st. 1, dopušten. Dakle, podnositeljka predstavke je imala “spornu pritužbu”, bez obzira na nalaz Suda da dužina trajanja postupka pred domaćim sudovima nije povredila zahtev u pogledu “razumnog roka”. Sledstveno tome, podnositeljka predstavke je imala pravo prema čl. 13 na pravni lek od nacionalnih vlasti da bi ustanovila da li je postupak koji je pokrenula bio preterano dug.

63. Sud konstatuje da su prigovori i argumenti u pogledu delotvornosti domaćih pravnih lekova koje je iznela Vlada bili odbačeni u ranijim predmetima (videti stavove 41 do 45 gore i *Grzinčič*, citiran gore, stavovi 75 -76) i ne vidi nijedan razlog zbog koga bi drugačije zaključio u ovom predmetu.

64. Prema tome, Sud smatra da je u ovom predmetu bilo kršenja čl. 13 zbog toga što nema pravnog leka prema domaćem pravu pri čemu podnositeljka predstavke nije mogla da dobije presudu o tome da li je njen predmet razmatran u razumnom roku, kao što je rečeno u čl. 6 § 1.

II. DRUGA NAVODNA KRŠENJA KONVENCIJJE

65. Podnositeljka predstavke se žalila da njen tužbeni zahtev nije raspravljen u “pravičnom postupku” pred “nepriistrasnim sudom”. Prema njenom podnesku, sudije su prema njoj zauzele diskriminišući stav prema njoj i rezultat toga je bio da su u

njenom slučaju dali netačne presude. Štaviše, podnositeljka predstavke je tvrdila da su vlasti lišili njenog zastupnika mogućnosti da delotvorno iznosi argumente u predmetu.

66. Ona se pozvala na čl. 6, st. 1, i čl. 14 Konvencije. Prvi, u meri u kojoj je to relevantno za predmet, obezbeđuje:

“Svako, prilikom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama, ili u slučaju bilo kakvih krivičnih tužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu... raspravu u razumnom roku pred... sudom ...”

Član 14 glasi:

“Uživanje prava i sloboda kako su izneti u Konvenciji biće obezbeđeno bez diskriminacije po bilo kom osnovu kao što su pol, rasa, boja, jezik, vera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili društveno poreklo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili drugi status.”

67. Sud potvrđuje da, u skladu s čl. 35, st. 1, Konvencije, može da se bavi nekim pitanjima samo pošto su iscrpljeni svi domaći pravni lekovi. Sud primećuje da je dati postupak okončan prvostepenom sudskom odlukom od 18. septembra 2003. Sud konstatuje da podnositeljka predstavke nije uložila žalbu na odluku i da je na taj način propustila da iscrpi dostupne domaće pravne lekove.

68. U svakom slučaju, Sud smatra da podnositeljka predstavke nije podnela nikakve dokaze koji bi mogli podržati njene optužbe da je u ovom predmetu povređeno njeno pravo na “pravičnu raspravu” pred “nepriistrasnim sudom”, samostalno ili u vezi s čl. 14. Dakle, ove pritužbe podnositeljke predstavke su takođe neosnovane u smislu čl. 35, st. 3, Konvencije. One moraju biti proglašene nedopuštenim u skladu s čl. 35, st. 4, Konvencije.

III. PRIMENA ČL. 41 KONVENCIJE

69. Član 41 Konvencije kaže:

“Ako Sud smatra da je bilo kršenja Konvencije ili Protokola uz nju, i ako domaće pravo Visoke strane ugovornice o kojoj je reč omogući samo delimičnu ispravku, Sud će, ako to bude potrebno, omogućiti pravično zadovoljenje oštećenoj strani.”

A. Šteta

70. Podnositeljka predstavke je tražila 11.950.282 slovenačkih tolara (oko 50.000 eura – EUR) na ime neodređene štete.

71. Vlada je osporila zahtev.

72. Uzimajući u obzir zaključak da postupak u kome je podnositeljka predstavke bila jedna od strana nije bio neopravdano dug, Sud smatra da zaključak da je bilo kršenja čl. 13 Konvencije sam po sebi predstavlja dovoljno pravično zadovoljenje i ne dodeljuje novčanu naknadu po ovom osnovu.

B. Troškovi i izdaci

73. Podnosilac zahteva je isto tako tražila 300.000 slovenačkih tolara (oko EUR 1.250) na ime troškova i izdataka. Iz podnesaka podnositeljke predstavke se vidi da se njen zahtev odnosio na oboje: troškove i izdatke nastale u domaćem postupku i troškove i izdatke pred Sudom.

74. Vlada je osporila zahtev.

75. Prema praksi Suda, podnosilac zahteva ima pravo na nadoknadu troškova i izdataka samo u meri u kojoj je dokazano da su oni stvarno i nužno nastali i da su bili razumni u pogledu iznosa. U ovom predmetu, imajući u vidu informacije koje je imao i gore navedene kriterijume, Sud je odbacio zahtev za nadoknadu troškova i izdataka u domaćem postupku i smatrao je da je podnositeljka predstavke, koju nije zastupao advokat, sigurno imala izdatke u vezi s postupkom pred Sudom. Sud smatra razumnim da joj s tim u vezi dodeli iznos od EUR 150 (videti, na primer, *Bauer v. Slovenia*, br. 75402/01, stav 26, 9. mart 2006, i *Vidic v. Slovenia*, br. 54836/00, stav 31, 3. avgust 2006).

C. Zatezna kamata

76. Sud smatra adekvatnim da zatezna kamata bude zasnovana na najnižoj kamatnoj stopi Evropske centralne banke, kojoj treba dodati tri procentna poena.

IZ GORE NAVEDENIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *Proglašava* pritužbu koja se odnosi na dužinu trajanja postupka i delotvornosti pravnih lekova dopuštenom a preostali deo predstavke nedopuštenim;
2. *Utvrdjuje* da nije bilo povrede čl. 5, st. 1 Konvencije u pogledu dužine trajanja postupka;
3. *Utvrdjuje* da je došlo do povrede čl. 13 Konvencije;
4. *Utvrdjuje* da zaključak da je bilo kršenja predstavlja sam po sebi pravično zadovoljenje u pogledu svake pretrpljene nematerijalne štete;

5. *Utvrdjuje*

- (a) da tužena država treba da isplati podnositeljki predstavke, u roku od tri meseca od datuma kada ova presuda postane pravosnažna u skladu s čl. 44, st. 2, Konvencije, iznos od EUR 150 (sto pedeset eura) na ime troškova i izdataka, plus sve takse koje bi mogle biti naplaćene za ove iznose;
- (b) da po isteku gore navedena tri meseca do isplate treba platiti običnu kamatu na gore navedene iznose po stopi koja je jednaka najnižoj kamatnoj stopi Evropske centralne banke tokom datog perioda uz dodatak od tri procentna poena;

6. *Odbija* preostali deo zahteva podnositeljke predstavke za pravičnim zadovoljenjem.

Sačinjeno na engleskom i dostavljeno u pisanoj formi 24. januara 2008, u skladu s pravilom 77, st. 2 i 3, Poslovnika suda.

Stanley Naismith,
zamenik sekretara

Corneliu Bîrsan,
predsednik